

Recenzja dorobku artystycznego i pedagogicznego w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Przemysławowi Wyszyńskiemu w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki filmowe i teatralne. Osiągnięcie zgłoszone jako podstawa do nadania stopnia: Rola Witolda Pileckiego w filmie pełnometrażowym „Raport Pileckiego“ w reżyserii Krzysztofa Łukaszewicza.

Pan Przemysław Wyszyński jest absolwentem Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie którą ukończył w 2010 roku. Chcąc rozwijać i doskonalić umiejętności zawodowe w 2013 roku udał się do Los Angeles, aby w Lee Strasberg Theatre and Film Institute studiować aktorską metodę Lee Strasberga. W roku 2017 uzyskał na macierzystej uczelni stopień doktora w dziedzinie Sztuk Teatralnych - tytuł rozprawy: „Walki sceniczne jako element budowania dramaturgii spektaklu“, promotor prof. Jan Englert. W roku 2018 uzyskał Certyfikat Erasmus Plus w Real Escuela Superior de Arte Dramatico w Madrycie.

Po zakończeniu studiów pan Przemysław Wyszyński otrzymał od Jana Englerta propozycję pracy w Teatrze Narodowym. Jak wspomina, był to okres niezwykle twórczy, który nie tylko przyniósł możliwość współpracy z wybitnymi reżyserami i realizację kilkunastu znaczących ról, ale także stworzył okazję do intensywnego zgłębiania ducha teatru, poznawania jego wnętrza, obyczajów, podglądania pracy aktorów, którzy od zawsze byli dla niego mistrzowskim wzorem. Debiutem scenicznym była rola w spektaklu „Lorenzaccio“ w reżyserii Jacquesa Lassalle’a. Następnymi istotnymi realizacjami były „Balladyna” Juliusza Słowackiego w reżyserii Artura Tyszkiewicza oraz „Księżniczka na opak wywrócona” Pedro Calderona de la Barca w reżyserii Jana Englerta. Spośród szeregu premier które zrealizował w Teatrze Narodowym szczególne miejsce zajmuje „Natan Mędrzec” Gotholda Ephraima Lessinga w reżyserii Natalii Korczakowskiej, „Bezimienne dzieło” Stanisława Ignacego Witkiewicza w reżyserii Jana Englerta a także „Aktor” C. K. Norwida w reżyserii Michała Zadary.

Rok 2013 był czasem studiów w Lee Strasberg Theatre and Film Institute w Los Angeles, które, jak podkreśla, pozwoliły mu poszerzyć i rozwinąć swoje umiejętności niezbędne w pracy na scenie i przed kamerą. W 2014 roku Jacques Lassalle zaproponował mu współpracę przy realizacji spektaklu „Król Lear” w Teatrze Polskim im. Arnolda Szyfmana w Warszawie w charakterze aktora oraz choreografa układów walk. W tym samym czasie dyrektor teatru Andrzej Seweryn

zaprościł pana Przemysława Wyszyńskiego do pracy w jego zespole, w którym pozostawał przez niemal dziesięć lat. Jak opisuje w autoreferacie: *„Czas spędzony w Teatrze Polskim w Warszawie postrzegam jako okres teatralnych eksperymentów, poza aktorstwem miałem okazję realizować swoje koncepcje w różnych dziedzinach teatralnych takich jak: reżyseria, adaptacje tekstu, scenografia, choreografia, światło, przygotowywanie muzyki do spektaklu.“*

Do tych niewątpliwie ważnych doświadczeń zalicza udział w spektaklach według twórczości m.in Sławomira Mrożka, Moliere’a, Williama Shakespeare’a, Aleksandra Puszkina czy Carlo Goldoniego.

W tym czasie próbuje sił także w reżyserii, i to zarówno spektakli teatralnych, czytań performatywnych, jak i w realizacji materiałów video opartych na twórczości wybitnych autorów, takich jak Zbigniew Herbert, Cyprian Kamil Norwid, Kazimierz Wierzyński. W 2018 roku na deskach Teatru Polskiego wyreżyserował spektakl Ferdynand Wspaniały. I tu dał się poznać jako twórca wszechstronny – aktor, reżyser, autor scenariusza i scenografii.

Pasja do szermierki zaowocowała szeregiem zadań w charakterze choreografa układów walk, m.in we wspomnianym wcześniej „Królu Learze” w reżyserii Jacques’a Lassalle’a, „Hamlecie” w reżyserii Tadeusza Bradeckiego, „Don Juanie” w reżyserii Piotra Kurzawy oraz „Aidzie” w reżyserii Wojciecha Kępczyńskiego. Pan Przemysław Wyszyński współpracował także z Teatrem Dramatycznym im. G. Holoubka w Warszawie, Teatrem Wielkim Operą Narodową, Teatrem Rampa w Warszawie, Teatrem Capitol w Warszawie, Teatrem Dramatycznym w Płocku, Teatrem Gudejko a także Teatrem Klasyki Polskiej.

Kolejnym obszarem artystycznej aktywności habilitanta jest szeroko rozumiana praca przed mikrofonem, której początki sięgają jeszcze czasów studenckich. Jego aktywność w studiach nagraniowych imponuje zarówno swoją różnorodnością – aktorską, autorską, reżyserską, jak i niezwykle bogatym dorobkiem. Pan Przemysław Wyszyński w sposób mistrzowski łączy ze sobą i kreuje wokół siebie dwa różnorodne światy; teatralno – filmowy i radiowo – dubbingowy. Praca w przestrzeni audialnej stała się dla niego spełnieniem artystycznych fascynacji, polem poszukiwań nie tylko aktorskich, reżyserskich, ale także dramaturgicznych. W 2021 za debiut dramaturgiczny tekstu słuchowiska „W imię ojca” otrzymuje nagrodę Talanton ufundowaną przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji. W swoim dorobku ma udział w 50 słuchowiskach radiowych; to np rola Biondella w „Poskromieniu złoŹnicy” Wiliama Shekaspere’a w reżyserii Adama Ferencego czy rola Tadeusza w słuchowisku „Kurka wodna” Stanisława Ignacego Witkiewicza w reżyserii Anny Wieczur-Bluszcz. Jest także reżyserem 11 słuchowisk dla Teatru Polskiego Radia; np „Kontraktu” Sławomira Mrożka czy „Ucieczki” własnego autorstwa.

Pozostaje pod ogromnym wrażeniem dorobku dubbingowego pana Przemysława Wyszyńskiego – użyczył swojego głosu w 66 filmach i w ponad 100 serialach. Możemy go usłyszeć także w 9 grach komputerowych. Biorąc pod uwagę jego wszystkie audialne realizacje i zamieniając przedstawioną statystykę na rzeczywisty czas spędzony w studiach nagraniowych, jestem absolutnie przekonany, że potwierdza to niezwykłą, mistrzowską wręcz sprawność aktorską habilitanta i jego wyjątkowy talent, a ilość różnorodnych zadań aktorskich, reżyserskich i

dramatopisarskich sytuuje pana Przemysława Wyszyńskiego w gronie twórców w tej dziedzinie wybitnych.

Sporą część aktorskiej aktywności pana Przemysława Wyszyńskiego zajmuje praca przed kamerą. Począwszy od roku 2008 kiedy zadebiutował w filmie Adeka Drabińskiego „Faceci do wzięcia“ do dziś, stworzył kilkadziesiąt ról w filmach fabularnych i serialach telewizyjnych. Warto wspomnieć jego udział w filmie „Różyczka“ w reżyserii Jana Kidawy Błońskiego, „W sieci“ w reżyserii Katarzyny Babicz, „Czerwone maki“ w reżyserii Krzysztofa Łukaszewicza, w serialach „Na wspólnej“, „Plebania“, „Na dobre i na złe“ czy „Ojciec Mateusz“. W roku 2017 reżyseruje krótkometrażowy film fabularny „Makbet“, którego jest także scenarzystą.

Pan Przemysław Wyszyński realizował działalność naukową i artystyczną pełniąc funkcję jurora: w 2018 roku na Przeglądzie Teatrów Amatorskich Spot, organizowanym przez Dom Kultury Zacisze w Warszawie, w 2023 roku na Festiwalu Teatralnym 12 Minut, organizowanym przez IX Liceum Ogólnokształcące im. Klementyny Hoffmanowej w Warszawie i w 2024 roku na Ogólnopolskim Festiwalu Sztuk Komediiowych Teatrów Amatorskich Decha organizowanym przez Kreatywny Bielsk i Województwo Podlaskie w Bielsku Podlaskim.

W roku 2023 pełnił też funkcję Acting Coach'a przy produkcji filmu pełnometrażowego „Winterheart“ w reżyserii Julien Wagner z Bazylei w Szwajcarii.

Od czasu zakończenia studiów związany jest z Akademią Teatralną im A. Zelwerowicza w Warszawie; w latach 2010 – 2013 jako stażysta, w roku 2013 zostaje zatrudniony na stanowisku asystenta, a od 2017 roku na stanowisku adiunkta. Prowadzi przedmioty: *Szermierka sceniczna*, *Walki sceniczne* oraz od 2020 roku *Dubbing* i *Wstęp do dubbingu*.

Osiągnięciem zgłoszonym jako podstawa do nadania stopnia jest rola rotmistrza Witolda Pileckiego w filmie „Raport Pileckiego“ w reżyserii Krzysztofa Łukaszewicza. Niewątpliwie doświadczenia zdobyte podczas wcześniejszych realizacji filmowych pomogły panu Przemysławowi Wyszyńskiemu pomyślnie przejść trudny, wieloetapowy casting i uzyskać możliwość zagrania roli tytułowej. Okres zdjęciowy trwał z przerwami ponad dwa lata. W tym czasie, jak wspomina w autoreferacie: *„Niemal całkowicie podporządkowałem swoje życie pracy nad tą rolą.“* Wiązało się to z koniecznością dogłębnego przestudiowania życiorysu rotmistrza i rozpoznania wszystkich psychologicznych i emocjonalnych aspektów jego postępowania. Wymagało także starannej analizy czasów i kontekstów historycznych w których żył bohater, wreszcie uzyskania jak największego podobieństwa fizycznego i nabycia umiejętności którymi dysponował rotmistrz Pilecki – znajomości języka niemieckiego, gry na fortepianie, jazdy konnej.

Wielowymiarowość postaci Witolda Pileckiego determinowała konieczność nie tylko głębokich i szczególnie starannych analiz psychologicznych, ale przede wszystkim wykreowania swoistej partytury emocjonalnych zachowań bohatera, wpisanych w alinearne prowadzoną fabułę filmu. Jak zauważa: *„...Pilecki, mimo swojej niezłomnej postawy i odwagi, nie był postacią jednoznaczną. Jego decyzje, działania i wybory moralne są nieoczywiste, a on sam na każdym etapie pozostaje pełen wątpliwości, co*

sprawia, że ujawnił się przede mną jako postać wyjątkowo skomplikowana wewnątrznie.“

Pomimo funkcjonującej w świadomości społecznej ikoniczności bohatera, panu Przemysławowi Wyszyńskiemu udało się wykreować postać polisemantyczną, mieniającą się wszystkimi emocjonalnymi barwami, zbudowaną z rozterek i wątpliwości. To niezwykle sugestywny portret osobowości zwyczajnego człowieka żyjącego w nieludzkich czasach, zmuszonego do niewyobrażalnych cierpień: *„Wspólnie z reżyserem, staraliśmy się stworzyć postać, która nie byłaby jedynie symbolem, ale żywym, złożonym człowiekiem.*“

Rola pana Przemysława Wyszyńskiego w filmie „Raport Pileckiego“ jest kreacją znakomitą i do głębi poruszającą. Od pierwszych scen mam pełne przekonanie co do autentyczności postaci. Ten rodzaj prawdy, niezaprzeczalnej charyzmy aktorskiej w sposób kompletny wypełnia i konstruuje całą osobowość bohatera. Każdy gest, każde spojrzenie, każde słowo przekonuje, tworzy obraz spójny, wiarygodny. Wielość planów czasowych i kontekstów sytuacyjnych stanowiły z pewnością wielkie wyzwanie aktorskie. Sceny przesłuchań są obrazami wstrząsającymi, realistycznie obrazującymi fizyczną degradację bohatera, zachowującego jednocześnie poczucie honoru i godności.

Środki aktorskie którymi rysuje swoją postać są powściągliwe, zdyscyplinowane, wyraziste. Jego głos w ścieżce narracyjnej brzmi niezwykle szlachetnie, prosto i przekonująco. Ostatnia scena, obraz egzekucji, została w mojej pamięci najmocniej – w oczach bohatera, w jego twarzy czyta się życiowe motto rotmistrza: *„Staralem się tak żyć, abym w godzinie śmierci mógł się raczej cieszyć niż lękać*“

Recenzje krytyków na temat filmu są podzielone, niemniej w niemal każdej z nich zwracano uwagę na znakomite aktorstwo pana Przemysława Wyszyńskiego. Puentą tej niezaprzeczalnie wielkiej i ważnej przygody artystycznej niech będą słowa aktora zawarte w autoreferacie: *„Rola w Raporcie Pileckiego była dla mnie nie tylko wyzwaniem artystycznym, ale również osobistą podróżą w głąb historii, której znaczenie nie ogranicza się tylko do przeszłości. Pilecki, jako bohater wojenny, to postać, która ma potencjał, by inspirować współczesne pokolenia do refleksji nad wolnością, odpowiedzialnością i poświęceniem.*“

Za rolę rotmistrza Witolda Pileckiego pan Przemysław Wyszyński w 2023 roku uzyskał nominację w kategorii Główna Rola Męska na Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni, natomiast w 2024 nominację w kategorii Best European Actor do nagrody Septimis w Amsterdamie.

KONKLUZJA

Pan Przemysław Wyszyński to artysta wszechstronny, ambitny i nieustępliwy. Cała jego kariera zawodowa jest nieustannym penetrowaniem nowych obszarów twórczych, odważnym podejmowaniem kolejnych zawodowych wyzwań. Zdaje się pozostawać w ciągłym ruchu, w nieustannym pędzie, w łąpczym, nienasyconym poszukiwaniu szergu różnorodnych zadań. Z ogromną przyjemnością wgłębiałem się w imponujący dorobek artystyczny pana Wyszyńskiego, z szacunkiem i uzaniem śledziłem drogi jego wielowymiarowych dokonań, a każda z nich mogłaby być dla niejednego twórcy odrębnym światem. Bogate doświadczenie i wszechstronne umiejętności z pewnością stanowią fenomenalną bazę dydaktyczną do pracy z młodzieżą akademicką.

Dorobek artystyczny pana Przemysława Wyszyńskiego oraz zgłoszone przez niego osiągnięcie jakim jest filmowa rola rotmistrza Witolda Pileckiego bezsprzecznie stanowią istotny wkład w rozwój dyscypliny artystycznej sztuki teatralne i filmowe. Z pełnym przekonaniem popieram wniosek o nadanie panu Przemysławowi Wyszyńskiemu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, dyscyplinie sztuki teatralne i filmowe. Kandydat spełnia wymagania określone w artykule 219 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce.

Prof. dr hab. Krzysztof Grębski